

<i>Rodzaj dokumentu:</i>	Zasady oceniania rozwiązań zadań
<i>Egzamin:</i>	Egzamin maturalny
<i>Przedmiot:</i>	Język polski
<i>Poziom:</i>	Poziom podstawowy
<i>Formy arkusza:</i>	EPOP-P1_P2-100, EPOP-P1_P2-400, EPOU-P1_P2-100
<i>Termin egzaminu:</i>	20 sierpnia 2024 r.
<i>Data publikacji dokumentu:</i>	9 września 2024 r.

Uwaga.

Akceptowane są wszystkie odpowiedzi merytorycznie poprawne, spełniające warunki zadania.

Zadanie 1. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2024¹	
Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	Zdający: 1.1) odczytuje sens całego tekstu [...] oraz wydzielonych przez siebie fragmentów [...]; 1.2) [...] odczytuje zawarte w odbieranych tekstach informacje zarówno jawne, jak i ukryte; 1.5) wyróżnia argumenty, kluczowe pojęcia i twierdzenia w tekście argumentacyjnym [...].

Zasady oceniania

1 pkt – trafne podanie dwóch podobieństw.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Uwaga.

Jeżeli zdający wymieni więcej niż dwa podobieństwa, to oceniane są dwie kolejne odpowiedzi, począwszy od pierwszej.

Przykładowe odpowiedzi

- perswazyjność / taki sam cel tworzenia komunikatu
- argumentacyjność
- operowanie metaforą / operowanie takimi samymi środkami wyrazu artystycznego / operowanie środkami wyrazu artystycznego / operowanie figurami retorycznymi

Zadanie 2. (0–2)

Wymagania egzaminacyjne 2024	
Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	Zdający: 1.1) odczytuje sens całego tekstu [...] oraz wydzielonych przez siebie fragmentów [...]; 1.2) [...] odczytuje zawarte w odbieranych tekstach informacje zarówno jawne, jak i ukryte;

¹ Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 1 sierpnia 2022 r. w sprawie wymagań egzaminacyjnych dla egzaminu maturalnego przeprowadzanego w roku szkolnym 2022/2023 i 2023/2024 (Dz.U. 2022 poz. 1698).

	1.5) wyróżnia argumenty, kluczowe pojęcia i twierdzenia w tekście argumentacyjnym [...].
--	--

Zasady oceniania

2 pkt – trafne określenie opinii autorki na temat kultury obrazkowej ORAZ poprawne sformułowanie argumentu.

1 pkt – trafne określenie opinii autorki na temat kultury obrazkowej.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

Opinia autorki na temat kultury obrazkowej, np.:

- afirmatywna / pozytywna
- Autorka pozytywnie postrzega kulturę obrazkową.
- Autorka docenia rozwój kultury obrazkowej.

Argument, np.:

- Według autorki przekazy / komunikaty / teksty ikoniczne / obrazy są łatwiejsze do interpretacji dla odbiorców niż komunikaty językowe.
- Autorka uważa, że kultura obrazkowa pozwala zrozumieć współczesny świat.
- Posługiwanie się obrazami ułatwia komunikację społeczną.

Zadanie 3. (0–2)

Wymagania egzaminacyjne 2024	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	Zdający: 1.4) wskazuje charakterystyczne cechy stylu danego tekstu, rozpoznaje zastosowane w nim środki językowe [...].

Zasady oceniania

2 pkt – dwie poprawne odpowiedzi.

1 pkt – jedna poprawna odpowiedź.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Uwagi.

- 1) Jeżeli zdający zaznaczy trzy odpowiedzi, w tym dwie poprawne, to za rozwiązanie zadania otrzymuje 1 pkt.
- 2) Jeżeli zdający zaznaczy trzy odpowiedzi, w tym jedną poprawną, to za rozwiązanie zadania otrzymuje 0 pkt.

Rozwiązanie

AD

Zadanie 4. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2024	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	Zdający: 1.4) [...] rozpoznaje zastosowane [...] środki językowe [...] w tekście; III etap edukacyjny 3.5) rozróżnia rodzaje zdań złożonych podrzędnie i współrzędnie, imiesłowowe równoważniki zdań [...].

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

B

Zadanie 5. (0–3)

Wymagania egzaminacyjne 2024	
Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	Zdający: 1.5) wyróżnia argumenty, kluczowe pojęcia i twierdzenia w tekście argumentacyjnym, dokonuje jego logicznego streszczenia.
III. Tworzenie wypowiedzi.	Zdający: 1.6) wykonuje różne działania na tekście cudzym ([...] streszcza [...]).

Zasady oceniania

3 pkt – ze streszczenia wynika, jaki jest temat tekstu i co na ten temat powiedziano w tekście; adekwatny poziom uogólnienia; streszczenie logicznie spójne; właściwa liczba wyrazów.

2 pkt – ze streszczenia wynika, jaki jest temat tekstu i co na ten temat powiedziano w tekście; ALE zaburzenia dotyczące poziomu uogólnienia LUB logicznej spójności streszczenia.

1 pkt – ze streszczenia wynika, jaki jest temat tekstu i co na ten temat powiedziano w tekście; ALE zaburzenia dotyczące poziomu uogólnienia ORAZ logicznej spójności streszczenia.

0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź

W tekście *Retoryka i wizualność* A. Siennicka przedstawia rolę przekazu we współczesnym świecie. Dostrzega wzrost atrakcyjności wizualności w stosunku do przekazu językowego. Wynika to ze ścisłego związku klasycznej retoryki i jej funkcji z funkcjami komunikacji wizualnej, co ilustruje analiza wykorzystania metafory w obu formach sztuki. Można więc mówić o retoryce wizualnej, która zyskuje na znaczeniu we współczesnym życiu.

[58 wyrazów]

Zadanie 6. (0–2)

Wymagania egzaminacyjne 2024	
Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	Zdający: 1.1) odczytuje sens całego tekstu [...] oraz wydzielonych przez siebie fragmentów [...]; 1.2) [...] odczytuje zawarte w odbieranych tekstach informacje zarówno jawne, jak i ukryte.

Zasady oceniania

2 pkt – trzy poprawne odpowiedzi.

1 pkt – dwie poprawne odpowiedzi.

0 pkt – jedna poprawna odpowiedź lub odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

PPF

Zadanie 7. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2024	
Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	Zdający: 1.1) odczytuje sens całego tekstu [...] oraz wydzielonych przez siebie fragmentów [...]; 1.2) [...] odczytuje zawarte w odbieranych tekstach informacje zarówno jawne, jak i ukryte.

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne wyjaśnienie.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź

- Kultura i natura to dwa elementy, których częścią jest człowiek. / Człowiek nie może żyć poza naturą i tak samo nie może funkcjonować poza kulturą, którą tworzy. / Zarówno natura, jak i kultura są człowiekowi potrzebne.
- Natura tworzy warunki i okoliczności do wytwarzania kultury. / Narody tworzą kulturę zależną od warunków naturalnych, w których żyją.
- Konsekwencją różnorodności naturalnej na Ziemi jest wielokulturowość.

Zadanie 8. (0–2)

Wymagania egzaminacyjne 2024	
Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	Zdający: 1.1) odczytuje sens całego tekstu [...] oraz wydzielonych przez siebie fragmentów [...]; 1.2) [...] odczytuje zawarte w odbieranych tekstach informacje zarówno jawne, jak i ukryte; 1.5) wyróżnia argumenty, kluczowe pojęcia i twierdzenia w tekście argumentacyjnym [...].

Zasady oceniania

2 pkt – trafne określenie dwóch celów.

1 pkt – trafne określenie jednego celu.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Uwaga.

Jeżeli zdający wymieni więcej niż dwa cele, to oceniane są dwie kolejne odpowiedzi, poczynwszy od pierwszej.

Przykładowe odpowiedzi

- Poznanie / zrozumienie / opisanie innych kultur.
- Przybliżenie innych kultur rodakom.
- Lepsze zrozumienie własnej kultury poprzez poznanie innych kultur.
- Porównanie innych kultur z własną kulturą.

Zadanie 9. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2024	
Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	Zdający: 1.1) odczytuje sens całego tekstu [...] oraz wydzielonych przez siebie fragmentów [...]; 1.2) [...] odczytuje zawarte w odbieranych tekstach informacje zarówno jawne, jak i ukryte.

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne wyjaśnienie.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

- Na nietrwałości pamięci.
- Na zapominaniu, że na innych ludzi / inne narody nie można patrzeć tylko przez pryzmat teraźniejszości.
- Słabość pamięci polega na niedostrzeganiu, że inni ludzie / inne narody też mają swoją historię i swoje wartości.

Zadanie 10.1. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2024	
Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
II. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	Zdający: zna teksty literackie i inne teksty kultury wskazane przez nauczyciela.

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne podanie nazwiska autora oraz tytułu utworu.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Uwagi.

- 1) Uznaje się odpowiedzi B. Prus, Prus, Aleksander Głowacki.
- 2) Pomyłka w imieniu lub nazwisku autora skutkuje przyznaniem 0 pkt.

Rozwiązanie

Autor: Bolesław Prus

Tytuł: *Lalka*

Zadanie 10.2. (0–2)

Wymagania egzaminacyjne 2024	
Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	Zdający: 1.1) odczytuje sens [...] tekstu [...]; 1.2) [...] odczytuje zawarte w odbieranych tekstach informacje zarówno jawne, jak i ukryte.
II. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	Zdający: zna teksty literackie i inne teksty kultury wskazane przez nauczyciela.

Zasady oceniania

- 2 pkt – odpowiedź poprawna z odwołaniem do fragmentu *Lalki*, całej powieści Bolesława Prusa ORAZ do tekstu Ryszarda Kapuścińskiego.
- 1 pkt – odpowiedź poprawna z odwołaniem do fragmentu *Lalki* ORAZ do tekstu Ryszarda Kapuścińskiego ALBO odpowiedź poprawna z odwołaniem do całej powieści Bolesława Prusa ORAZ do tekstu Ryszarda Kapuścińskiego.
- 0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Uwagi.

- 1) Rozwiązanie zadania 10.2. jest oceniane, nawet jeżeli zdający otrzyma 0 pkt za rozwiązanie zadania 10.1.
- 2) W przypadku błędu rzeczowego dotyczącego *Lalki* Bolesława Prusa przyznaje się 0 punktów.
- 3) Jeżeli w odpowiedzi nie pojawi się nazwisko Ryszarda Kapuścińskiego, ale z treści wynika, że zdający odnosi się trafnie do tekstu *Świat, w którym żyjemy*, wówczas uznaje się odpowiedź za poprawną.
- 4) Rozstrzygnięcie: *podróż do Paryża przyniosła Wokulskiemu inne odkrywanie świata*, jest trafne wyłącznie w odniesieniu do fragmentu *Lalki* podanego w zadaniu. To oznacza, że jeżeli zdający trafnie uzasadnił takie rozstrzygnięcie na podstawie fragmentu oraz tekstu Ryszarda Kapuścińskiego, to za rozwiązanie zadania może otrzymać co najwyżej 1 pkt.
- 5) Rozstrzygnięcie: *podróż do Paryża przyniosła Wokulskiemu takie samo odkrywanie świata*, nie jest trafne w odniesieniu do fragmentu *Lalki* podanego w zadaniu. To oznacza, że jeżeli zdający trafnie uzasadnił takie rozstrzygnięcie na podstawie całej powieści Bolesława Prusa oraz tekstu Ryszarda Kapuścińskiego, to za rozwiązanie zadania może otrzymać co najwyżej 1 pkt.

Przykładowa odpowiedź

Częściowo tak / i tak, i nie. Herodot podróżował, żeby poznawać i lepiej rozumieć świat, a dzięki temu również lepiej rozumieć własną kulturę. Wokulski odwiedza Paryż w celach zarobkowych. Chce również uciec przed miłością do Izabeli. Mimo że intencją Wokulskiego nie było poznawanie świata i początkowo Paryż go nie interesował, to jednak ostatecznie zwiedza miasto, porównuje je z Warszawą i wyciąga wnioski dotyczące egzystencji człowieka. Można więc powiedzieć, że częściowo realizuje założenia Herodota i R. Kapuścińskiego.

Zadanie 11. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2024	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	Zdający: 1.4) wskazuje charakterystyczne cechy stylu danego tekstu, rozpoznaje zastosowane w nim środki językowe i ich funkcje w tekście.

Zasady oceniania

1 pkt – dwie poprawne odpowiedzi.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

PP

Zadanie 12. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2024	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	Zdający: 1.1) odczytuje sens całego tekstu (a w nim znaczenia wyrazów [...]) [...].

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

A

Zadanie 13. (0–50)

Temat 1. Klęska czy zwycięstwo – co może być dla człowieka lepszą lekcją życia?

Rozważ problem i uzasadnij swoje zdanie, odwołując się do fragmentu *Pana Tadeusza*, całego utworu Adama Mickiewicza oraz do wybranego tekstu kultury. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 250 wyrazów.

Wskazówki do tematu nr 1.

- Teza musi być zgodna z poleceniem, fragmentem tekstu, odniesieniem do całości utworu oraz z przywołanym tekstem kultury.
- Uzasadnienie powinno wynikać z interpretacji załączonego fragmentu, odwołań do całego utworu *Pan Tadeusz* oraz do wybranego tekstu kultury, a odwołania te muszą być funkcjonalne dla argumentacji, nie mogą być prostym streszczeniem.
- W przypadku *Pana Tadeusza* i innych utworów oznaczonych gwiazdką w podstawie programowej błąd rzeczowy może mieć charakter błędu kardynalnego.

Temat 2. Czym dla człowieka może być dzieciństwo? Rozważ problem i uzasadnij swoje zdanie, odwołując się do podanych fragmentów *Przedwiośnia* Stefana Żeromskiego oraz do wybranych tekstów kultury. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 250 wyrazów.

Wskazówki do tematu nr 2.

- Teza musi być zgodna z poleceniem, fragmentem tekstu oraz z przywołanym tekstem kultury.
- Uzasadnienie powinno wynikać z interpretacji załączonego fragmentu i odwołań do wybranych tekstów kultury, a odwołania te muszą być funkcjonalne dla argumentacji, nie mogą być prostym streszczeniem.
- W przypadku utworów oznaczonych gwiazdką w podstawie programowej błąd rzeczowy może mieć charakter błędu kardynalnego.

Wymagania egzaminacyjne 2024	
Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	Zdający: 1.1) odczytuje sens całego tekstu [...]; 1.2) [...] odczytuje zawarte w odbieranych tekstach informacje zarówno jawne, jak i ukryte.
II. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	Zdający: 1.2) określa problematykę utworu; 2.2) rozpoznaje w utworze sposoby kreowania świata przedstawionego i bohatera ([...] akcja); 3.2) wykorzystuje w interpretacji utworu konteksty [...]; 3.3) porównuje funkcjonowanie tych samych motywów w różnych utworach literackich.
III. Tworzenie wypowiedzi.	Zdający: 1.1) tworzy dłuższy tekst pisany [...] (rozprawka [...]) zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej; 1.2) przygotowuje wypowiedź (wybiera [...] odpowiedni układ kompozycyjny, analizuje temat, wybiera formę kompozycyjną, [...] dobiera właściwe słownictwo); 1.3) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę lub hipotezę, dobiera argumenty, porządkuje je, hierarchizuje, dokonuje ich selekcji pod względem użyteczności w wypowiedzi, podsumowuje, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie).

Kryteria oceny rozprawki

A	Sformułowanie stanowiska wobec problemu podanego w poleceniu	B	Uzast
6	Stanowisko jest adekwatne do problemu podanego w poleceniu	18	Uzast
		12	trafił i sz
3	Stanowisko jest częściowo adekwatne do problemu podanego w poleceniu	8	Uzast
		4	Uzast
0	Stanowisko jest nieadekwatne lub brak stanowiska	0	Brak

Uwagi.

- 1) Jeśli w kategorii A praca
- 2) Jeśli w kategorii A praca
- 3) Jeśli praca składa się z n
- 4) Pojawienie się rzeczowej

C	Poprawność rzeczowa	D	Zamysł kompozycyjny	E	Spójność lokalna	F	Styl tekstu	G	Poprawność językowa	H	Poprawność zapisu
4	Brak błędów rzeczowych	6	Kompozycja funkcjonalna	2	Pełna spójność wypowiedzi lub nieznaczne zaburzenia spójności	4	Styl stosowny	6	Brak błędów lub nieliczne błędy nierażące	4	Zapis w pełni poprawny lub nieliczne błędy nierażące
2	Nie więcej niż jeden błąd rzeczowy	3	Zaburzenia funkcjonalności kompozycji	1	Znaczne zaburzenia spójności	2	Styl częściowo stosowny	3	Liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące	2	Liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące
0	Błędy rzeczowe	0	Brak zamysłu kompozycyjnego	0	Wypowiedź niespójna	0	Styl niestosowny	0	Liczne błędy rażące	0	Liczne błędy rażące

0 punktów, egzaminator nie przyznaje punktów w pozostałych kategoriach.

3 punkty, a w kategorii B – 0 punktów, egzaminator nie przyznaje punktów w pozostałych kategoriach.

250 słów, egzaminator przyznaje punkty tylko w kategoriach A, B i C.

kardynalnego dyskwalifikuje pracę – zdający otrzymuje 0 punktów.

Objaśnienia dotyczące kryteriów**A. Sformułowanie stanowiska**

stanowisko będące rozwiązaniem problemu. Stanowisko jest oceniane ze względu na to, czy jest **udaną próbą rozwiązania problemu**.
Adekwatność to odpowiednia postawa ambiwalentna wobec problemu.

Sformułowanie stanowiska niepełnego zrozumienia tekstu. Wypowiedź argumentacyjna, niezwiązana z poleceniem.

Sformułowanie stanowiska na podstawie tekstu.

B. Uzasadnienie stanowiska

Uzasadnienie nie musi być zgodne z poleceniem.

Uzasadnienie:

- **pogłębione** to uzasadnienie, które zawiera logicznie powiązane argumenty.
- **trafne** zawiera logicznie powiązane argumenty.

Szerokość uzasadnienia oceniana jest na podstawie polecenia.

Uzasadnienie jest:

- **szerokie**, jeśli zdający trafnie odniósł się do wszystkich elementów polecenia, nie odniósł się tylko do niektórych elementów wskazanych w poleceniu (np. nie odniósł się do podanego przykładu),
- **wąskie**, jeśli zdający trafnie odniósł się tylko do niektórych elementów wskazanych w poleceniu (np. nie odniósł się do podanego przykładu),
- **częściowe**, jeżeli (a) nie odniósł się do wszystkich elementów wskazanych w poleceniu, argumenty są niepoparte przykładami, lub (b) niektóre argumenty są logicznie poprawne wobec przyjętego stanowiska lub (c) niektóre argumenty są wzajemnie sprzeczne.

Wypowiedź argumentacyjna, niezwiązana z poleceniem, lub rozwija myśl niezwiązaną z poleceniem.

C. Poprawność rzeczową

oceniana jest na podstawie liczby błędów rzeczowych. Pomyłki (np. w nazwach własnych lub datach) niewpływające na sens wypowiedzi uważa się za usterki, a nie błędy rzeczowe.

D. Kompozycja

oceniana jest na podstawie sposobu wyodrębnienia części pracy oraz akapitów niezbędnych dla jasnego przedstawienia myśli.

ocenianie rozprawki

w postaci tezy lub hipotezy). Zdający powinien zrozumieć problem postawiony w poleceniu i sformułować stanowisko. Stanowisko jest oceniane ze względu na to, czy jest **udaną próbą rozwiązania problemu**.
Adekwatność to odpowiednia postawa ambiwalentna wobec problemu.

Udana próba rozwiązania problemu jest skutkiem niepełnego zrozumienia problemu lub

braku stanowiska, może zawierać jedynie streszczenie tekstu, biografię autora itp. lub rozwijać myśl niezwiązaną z poleceniem.

Stanowisko wyodrębnionej części rozprawki.

Stanowisko jest oceniane ze względu na to, czy jest **trafne**, czy jest **szerokie** i czy jest **pogłębione**.

Stanowisko wyodrębnionej części rozprawki.

Wypowiedź argumentacyjna, niezwiązana z poleceniem, lub rozwija myśl niezwiązaną z poleceniem.
 Wypowiedź argumentacyjna, niezwiązana z poleceniem, lub rozwija myśl niezwiązaną z poleceniem.

Wypowiedź argumentacyjna, niezwiązana z poleceniem, lub rozwija myśl niezwiązaną z poleceniem.

Wypowiedź argumentacyjna, niezwiązana z poleceniem, lub rozwija myśl niezwiązaną z poleceniem.

Wypowiedź argumentacyjna, niezwiązana z poleceniem, lub rozwija myśl niezwiązaną z poleceniem.

Wypowiedź argumentacyjna, niezwiązana z poleceniem, lub rozwija myśl niezwiązaną z poleceniem.

Wypowiedź argumentacyjna, niezwiązana z poleceniem, lub rozwija myśl niezwiązaną z poleceniem.

Wypowiedź argumentacyjna, niezwiązana z poleceniem, lub rozwija myśl niezwiązaną z poleceniem.

Wypowiedź argumentacyjna, niezwiązana z poleceniem, lub rozwija myśl niezwiązaną z poleceniem.

Wypowiedź argumentacyjna, niezwiązana z poleceniem, lub rozwija myśl niezwiązaną z poleceniem.

przedstawienia stanowiska i uporządkowane (bez luk i zbędnych powtórzeń). Kompozycja jest **funkcjonalna**, jeśli jest realizowana w tekście funkcjonalnie i realizowanymi w tekście funkcjonalnymi. **E. Spójność lokalną** ocenia się na podstawie sąsiedztwa zdaniami w akapicie, w którym nie ma logicznych ani gramatycznych połączeń. **F. Styl tekstu** ocenia się ze względu na

Styl uznaje się za:

- **stosowny**, jeśli zachowuje się w wypowiedzi, sytuacji egzaminacyjnej, w której nie ma odstępstwa od stosowności;
- **częściowo stosowny**, jeśli w wypowiedzi pojawiają się wyrazy i konstrukcje, które nie mieszczą się w normę. Mieszanie różnych stylów jest dopuszczalne;
- **niestosowny**, jeśli wypowiedź zawiera wyrażenia, które nie mieszczą się w normę. Styl wypracowania nie musi być

G. Poprawność językowa ocenia się na podstawie błędów fleksyjnych i stylistycznych.

Błąd stylistyczny to konstrukcja, która nie jest właściwa w jakimś tekście, np. w jakimś tekście jest pisany, np. w jakimś tekście jest pisany, np. w jakimś tekście jest pisany. Błędów logicznych

H. Poprawność zapisu ocenia się na podstawie błędów ortograficznych i interpunkcyjnych oraz ich **wagę** (błędy interpunkcyjne w zapisie słów i ich klasyfikacja błędów interpunkcyjnych).

istotnych jest argumentów, a także czy wyodrębnione części i akapity są logicznie oraz konsekwentnie powiązane.

podział tekstu na segmenty (części) i ich porządek (układ) są ściśle powiązane z porządkiem treści merytorycznymi. Odejście od zasady trójdzielnej kompozycji nie jest błędem, jeśli segmentacja jest funkcjonalna.

na podstawie zgodności logicznej i gramatycznej między kolejnymi, znajdującymi się w bezpośrednim sąsiedztwie. Ciężkie zaburzenia spójności wypowiedzi to np. akapity zbudowane z sekwencji zdań niepowiązanych ze sobą (potok luźnych myśli, skojarzeń).

na **stosowność**.

zasada *decorum* (dobór środków językowych jest celowy i adekwatny do wybranego przez ucznia gatunku literackiego, tematu i intencji wypowiedzi oraz odmiany pisanej języka). Dopuszczalne są drobne, sporadyczne odstępstwa.

Wypowiedzi zdający niefunkcjonalnie łączy różne style, nie kontroluje jednolitości stylu, np. w wypowiedzi mieszają się język potoczny, nieoficjalny, wtręty ze stylu urzędowego, nadmierna metaforyka. Wypowiedź uznaje się za uzasadnioną, jeśli jest funkcjonalna.

Wypowiedź zawiera np. wulgaryzmy lub ma charakter obraźliwy.

Wypowiedź zawiera upodobania stylistycznymi egzaminatora.

Wypowiedź jest ze względu na **liczbę** i **wagę** błędów składniowych, leksykalnych, słowotwórczych, frazeologicznych,

niezgodna z normą językową, ale niewłaściwa w sytuacji, w której powstaje tekst, oraz nieodpowiednia dla stylu, np. nadmierne powtórzenia, niefunkcjonalny kolokwializm, wulgaryzm, nieuzasadnione powtórzenie leksykalne lub nadmierne powtórzenia. Wypowiedź uznaje się za błędy stylistyczne.

Wypowiedź jest ze względu na **liczbę** błędów ortograficznych i interpunkcyjnych (szacowaną odpowiednio do objętości wypowiedzi). Za **błąd rażący** uznaje się błąd, który polega na naruszeniu ogólnej reguły ortograficznej lub interpunkcyjnej z wysoką częstotliwością. Ewentualne wątpliwości rozstrzygają ustalenia Rady Języka Polskiego i Komisji Egzaminacyjnej.

Temat 3. Zinterpretuj podany utwór. Postaw tezę interpretacyjną i ją uzasadnij. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 250 wyrazów.

(Józef Baran, *Życie na migi*)

Wskazówki do tematu 3.

- Koncepcja interpretacyjna musi być widoczna w pracy, choć nie musi być wyrażona w formie tezy, może wynikać pośrednio z wywodu.
- Przywołany przez zdającego kontekst powinien być sfunkcjonalizowany (nawiązujący do tekstu i pogłębiający koncepcję interpretacyjną). Nie wystarczy samo wskazanie lub hasłowe odwołanie się do niego.
- Proste odczytanie (parafrazowanie, streszczanie) utworu nie jest jego interpretacją.

Wymagania egzaminacyjne 2024	
Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	Zdający: 1.1) odczytuje sens całego tekstu [...]; 1.2) [...] odczytuje zawarte w odbieranych tekstach informacje zarówno jawne, jak i ukryte.
II. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	Zdający: 1.2) określa problematykę utworu; 2.2) rozpoznaje w utworze sposoby kreowania świata przedstawionego i bohatera ([...] sytuacja liryczna [...]); 3.2) wykorzystuje w interpretacji utworu konteksty [...]; 3.3) porównuje funkcjonowanie tych samych motywów w różnych utworach literackich.
III. Tworzenie wypowiedzi.	Zdający: 1.1) tworzy dłuższy tekst pisany [...] ([...] interpretacja utworu literackiego [...]) zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej; 1.2) przygotowuje wypowiedź (wybiera [...] odpowiedni układ kompozycyjny, analizuje temat, wybiera formę kompozycyjną, [...], dobiera właściwe słownictwo); 1.3) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę lub hipotezę, dobiera argumenty, porządkuje je, hierarchizuje, dokonuje ich selekcji pod względem użyteczności w wypowiedzi, podsumowuje, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie).

Kryteria oceny interpretacji utworu

A	Koncepcja interpretacyjna	B	Utracone
9	Koncepcja niesprzeczna z utworem, spójna i obejmująca sensy niedosłowne	15	Utracone
6	Koncepcja niesprzeczna z utworem, ale niespójna i/lub obejmująca w większości znaczenia dosłowne	10	Utracone
3	Koncepcja częściowo sprzeczna z utworem	5	Utracone
0	Brak koncepcji lub koncepcja całkowicie sprzeczna z utworem	0	Brak uwagi

Uwagi.

- 1) Jeśli w kategorii A praca
- 2) Jeśli w kategorii A praca
- 3) Jeśli praca składa się z n
- 4) Pojawienie się rzeczowej

etyckiego

nie	C	Poprawność rzeczowa	D	Zamysł kompozycyjny	E	Spójność lokalna	F	Styl tekstu	G	Poprawność językowa	H	Poprawność zapisu
e	4	Brak błędów rzeczowych	6	Kompozycja funkcjonalna	2	Pełna spójność wypowiedzi lub nieznaczne zaburzenia spójności	4	Styl stosowny	6	Brak błędów lub nieliczne błędy nierzające	4	Zapis w pełni poprawny lub nieliczne błędy nierzające
e	2	Nie więcej niż jeden błąd rzeczowy	3	Zaburzenia funkcjonalności kompozycji	1	Znaczne zaburzenia spójności	2	Styl częściowo stosowny	3	Liczne błędy nierzające lub nieliczne błędy rażące	2	Liczne błędy nierzające lub nieliczne błędy rażące
e												
ch	0	Błędy rzeczowe	0	Brak zamysłu kompozycyjnego	0	Wypowiedź niespójna	0	Styl niestosowny	0	Liczne błędy rażące	0	Liczne błędy rażące

- 0 punktów, egzaminator nie przyznaje punktów w pozostałych kategoriach.
- 3 punkty, a w kategorii B – 0 punktów, egzaminator nie przyznaje punktów w pozostałych kategoriach.
- 250 słów, egzaminator przyznaje punkty tylko w kategoriach A, B i C.
- kardynalnego dyskwalifikuje pracę – zdający otrzymuje 0 punktów.

Objaśnienia dotyczące kryteriów

A. Koncepcja interpretacji (wyrażonym np. w postaci tezy, która ma być **spójna**, a także czy zdający **Koncepcja może być:**

- **częściowo sprzeczna** z
- **całkowicie sprzeczna** z
- **spójna**, gdy obejmuje i
- **niespójna**, gdy jest fragm

Brak koncepcji to brak śladu po koncepcji, np. streszczeniem. Koncepcja może być:

B. Uzasadnienie interpretacji
Uzasadnienie może być:

- **trafne**, jeśli zawiera wyłączenie ze sfunkcjonalizowanej analizy
- **częściowo trafne**, jeśli został sformułowany przez
- **pogłębione**, jeśli znajduje się w filozoficznym, kulturowym
- **niepogłębione**, gdy zdający odwołuje się do sfunkcjonalizowanej analizy

C. Poprawność rzeczowa ocenia się na podstawie liczby błędów rzeczowych. Pomyłki (np. w nazwach własnych lub datach) niewpływające na

Błąd kardynalny to błąd rzeczowy, który polega na niezrozumieniu treści tekstu, np. niezrozumienie przywołanego kontekstu.

D. Kompozycja jest oceniana pod kątem gatunku wypowiedzi. Należy ocenić

Wskazywanie źródeł informacji

efektem poszukiwania przez zdającego całościowego sensu utworu, tzn. jest pomysłem na jego odczytanie (potezy interpretacyjnej). Ocenia się ją ze względu na to, czy jest **niesprzeczna z utworem** i czy jest **trafna** do sensów niedosłownych interpretowanego utworu, czy czyta go jedynie na poziomie dosłownym.

trafna, jeśli jedynie we fragmentach (lub fragmencie) znajduje potwierdzenie w tekście.

nietrafna, jeśli nawet we fragmentach (lub fragmencie) nie znajduje potwierdzenia w tekście.

całość odszukane przez piszącego sensy utworu.

trafna, tzn. rekonstruuje pojedyncze sensy cząstkowe (np. z poszczególnych strof tekstu) bez wskazania, czy zawiera luźno powiązane, niepowiązane lub wzajemnie wykluczające się odczytania sensu utworu (czyli utworu).

poszukiwania sensu utworu (całościowego i/lub sensów cząstkowych) – praca nie jest interpretacją, interpretacyjna nie musi stanowić wyodrębnionej części pracy, może wynikać z jej całościowej wymowy. Oceniane ze względu na to, czy jest **trafne** i czy jest **pogłębione**.

Wyodrębnienie argumentów – argumenty muszą wynikać z tekstu, nie mogą być wydedukowane z formy lub/i treści tekstu.

– oprócz argumentów niepowiązanych z tekstem lub/i niewynikających ze sfunkcjonalizowanej analizy – każdy argument powiązany z tekstem i wynikający ze sfunkcjonalizowanej analizy. Argumenty nie tylko w tekście, ale także w kontekstach (np. biograficznym, historycznoliterackim, kulturowym) – powinien choć częściowo rozwinąć przywołany kontekst, aby uzasadnić jego pojawienie się. Argumenty muszą wynikać z tekstu albo tylko z kontekstu. Wszystkie argumenty muszą być

oparte na podstawie liczby błędów rzeczowych. Pomyłki (np. w nazwach własnych lub datach) niewpływające na ocenę, a nie błędy rzeczowe.

świadczący o nieznanym (1) tekście kultury, do którego odwołuje się zdający, oraz (2) kontekście, do którego odwołuje się zdający.

ze względu na **funkcjonalność segmentacji i uporządkowanie tekstu** zgodnie z wybranym przez ucznia sposobem podziału, czy w tekście zostały wyodrębnione – językowo i graficznie – części pracy oraz akapity

niezbędne dla jasnego przed są logicznie oraz konsekwencje. Kompozycja jest **funkcjonalna** i realizowanymi w tekście funkcjonalna.

E. Spójność lokalną ocenia sąsiedztwie zdaniami w akapicie ze sobą ani logicznie, ani graficznie.

F. Styl tekstu ocenia się ze względu na

Styl uznaje się za:

- **stosowny**, jeśli zachowuje wypowiedzi, sytuacji egzaminacyjnej, odstępstwa od stosowności
- **częściowo stosowny** jeśli w wypowiedzi pojawiają się mieszanie różnych stylów
- **niestosowny**, jeśli wypowiedź nie jest

G. Poprawność językowa ocenia się pod względem fleksyjnym i stylistycznym.

Błąd stylistyczny to konstrukcja w jakim tekst jest pisany, np. składniowe. Błędów logicznych

H. Poprawność zapisu ocenia się pod względem ortograficznym (tekstu) oraz ich **wagę** (błędy interpunkcyjnej w zapisie słów) i klasyfikacja błędów interpunkcyjnych

la koncepcji interpretacyjnej i uzasadniających ją argumentów, a także czy wyodrębnione części i akapity są rządowane (bez luk i zbędnych powtórzeń).

podział tekstu na segmenty (części) i ich porządek (układ) są ściśle powiązane z porządkiem treści merytorycznymi. Odejście od zasady trójdzielnej kompozycji nie jest błędem, jeśli segmentacja jest

podstawie zgodności logicznej i gramatycznej między kolejnymi, znajdującymi się w bezpośrednim naczyniu zaburzenia spójności wypowiedzi to np. akapity zbudowane z sekwencji zdań niepowiązanych ze sobą (potok luźnych myśli, skojarzeń).

na **stosowność**.

zasada *decorum* (dobór środków językowych jest celowy i adekwatny do wybranego przez ucznia gatunku literackiego, tematu i intencji wypowiedzi oraz odmiany pisanej języka). Dopuszcza się drobne, sporadyczne

wypowiedzi, w której zdający niefunkcjonalnie łączy różne style, nie kontroluje jednolitości stylu, np. mieszanie i konstrukcje z języka potocznego, nieoficjalnego, wtręty ze stylu urzędowego, nadmierna metaforyka. Wypowiedzi uznaje się za uzasadnione, jeśli jest funkcjonalne.

Wypowiedź zawiera np. wulgaryzmy lub ma charakter obraźliwy.

Wypowiedź jest zgodny z upodobaniami stylistycznymi egzaminatora.

Wypowiedź jest ze względu na **liczbę** i **wagę** błędów składniowych, leksykalnych, słowotwórczych, frazeologicznych,

zgodna z normą językową, ale niewłaściwa w sytuacji, w której powstaje tekst, oraz nieodpowiednia dla stylu, np. nadmierne powtórzenia, metafora, niefunkcjonalny kolokwializm, wulgaryzm, nieuzasadnione powtórzenie leksykalne lub błędy stylistyczne.

Wypowiedź jest ze względu na **liczbę** błędów ortograficznych i interpunkcyjnych (szacowaną odpowiednio do objętości wypowiedzi). Za **błąd rażący** uznaje się błąd, który polega na naruszeniu ogólnej reguły ortograficznej lub interpunkcyjnej z o wysokiej frekwencji. Ewentualne wątpliwości rozstrzygają ustalenia Rady Języka Polskiego z 2016 r. i Jerzego Podrackiego.

USTALENIA DOTYCZĄCE BŁĘDÓW ORTOGRAFICZNYCH W PRACACH MATURALNYCH Z JĘZYKA POLSKIEGO

Komisja Dydaktyczna Rady Języka Polskiego ustaliła, że podstawą podziału błędów ortograficznych na błędy rażące i błędy drugorzędne są reguły ortograficzne. Do błędów ortograficznych rażących zaliczono:

- błędy w zakresie pisowni wyrazów z ó-u, rz-ż (w tym wyjątki od pisowni rz po spółgłoskach), ch-h;
- błędy w zakresie pisowni *nie* z różnymi częściami mowy;
- błędy pisowni zakończeń -ji, -ii, -i;
- błędy w pisowni wielką i małą literą (z wyjątkiem pisowni przymiotników dzierżawczych);
- błędy w zakresie pisowni cząstki -by z osobowymi formami czasownika;
- błędy w zapisie przedrostków roz-, bez-, wes-, wz-, ws-;
- błędy w pisowni nosówek (ą, ę) oraz połączeń om, on, em, en.

Pozostałe odstępstwa od reguł ortograficznych, w tym m.in.: pisownię wyrazów przymikowych, dzielenie wyrazów przy przenoszeniu do nowej linii, pisownię zakończeń -ski, -cki, -dzki, -stwo, -wstwo; pisownię przedrostków z-, s-, ś-; pisownię -by z pozostałymi częściami mowy postanowiono traktować jako błędy drugorzędne.

USTALENIA DOTYCZĄCE BŁĘDÓW INTERPUNKCYJNYCH W PRACACH MATURALNYCH Z JĘZYKA POLSKIEGO

1. Rażące błędy interpunkcyjne:
 - a) postawienie jakiegokolwiek znaku interpunkcyjnego na początku wiersza
 - b) brak znaku interpunkcyjnego (głównie: kropki, wykrzyknika, pytajnika) na końcu wypowiedzenia pojedynczego lub złożonego
 - c) pominięcie przecinka w wypowiedzeniu złożonym, w którym części składowe są połączone bezpośrednio (np. *On idzie do kina, ja zostaję w domu.*)
 - d) pominięcie przecinka w wypowiedzeniu złożonym podrzędnie – przed spójnikiem (również z przymikiem), zaimkiem, a także przed częścią nadrzędną (np. *Idź tam, dokąd ci każą.*)
 - e) pominięcie przecinka przed imiesłowem zakończonym na -ąc, -szy
 - f) pominięcie pierwszego przecinka (lub obu) w wypowiedzeniu złożonym podrzędnie z częścią składową wplecioną (z tzw. zdaniem albo wyrażeniem wtrąconym) (np. *Auto, które oglądał, było za drogie.*)
 - g) w wypowiedzeniu złożonym współrzędnie – pominięcie przecinka przed spójnikami przeciwstawnymi, wynikowymi, synonimicznymi (czyli włącznymi), np. *ale, lecz, jednak, więc, dlatego, czyli, to jest, to znaczy*, a także postawienie przecinka przed spójnikami łącznymi, rozłącznymi, wyłączającymi, np. *i, oraz, albo, lub, ani, ni*. Te same przepisy obowiązują w wypowiedzeniu pojedynczym – między składnikami połączonymi spójnikami
 - h) pominięcie przecinka w zdaniu złożonym porównawczym (np. *Jest mądrzejszy, niż myślałam.*)
 - i) postawienie dwukropka, przecinka lub średnika po skrócie, po którym należy postawić kropkę, także po takim skrócie, po którym kropki się nie stawia

- j) brak kropki po skrócie, po którym należy ją postawić, lub postawienie kropki po skrócie, po którym jej się nie stawia
 - k) brak przecinka między jednorodzinnymi (równorzędnymi) składnikami (częściami zdania) szeregu, którego części składowe nie są połączone spójnikami, a także brak spójnika między składnikami powtórzonymi (np. *Kupiła w sklepie mąkę, cukier i inne produkty.*)
 - l) brak dwukropka przed przytoczeniem cudzych lub własnych słów
 - m) brak dwukropka przy wymienianiu tytułu dzieła, nazwy, terminu, jeżeli nie są one w tekście w inny sposób wyróżnione (np. kursywą lub cudzysłowem)
 - n) brak myślnika (otwierającego i zamykającego), ujmującego wyrazy lub wypowiedzenia wtrącone (*Uwaga: tę samą funkcję pełnią nawiasy albo przecinki*)
 - o) brak myślników (lub myślnika) wydzielających człony wtrącone w cytowany tekst oraz tekst odautorski w partiach dialogowych
 - p) brak cudzysłowu w tytułach publikacji, cytowanych wyrazach, zdaniach i wyrażeniach, jeżeli nie są one wyróżnione inaczej (np. kursywą).
2. Trzy błędy interpunkcyjne drugorzędne liczone są jako jeden błąd rażący.

INFORMACJA O ZASADACH OCENIANIA PRAC Z JĘZYKA POLSKIEGO UCZNIÓW ZE STWIERDZONYMI DYSFUNKCJAMI

W pracy maturalnej z języka polskiego autorstwa zdającego, u którego stwierdzono dysleksję i dysortografię, nie należy uwzględniać w ocenie następujących błędów:

- a) zmienionej kolejności liter w wyrazach,
- b) wstawionych dodatkowo liter w wyrazie, opuszczonych lub przestawionych liter,
- c) opuszczonego początku lub końca wyrazu,
- d) występowania w wyrazach głosek dźwięcznych zamiast bezdźwięcznych i odwrotnie,
- e) mylenia głosek „i” i „j”, głosek nosowych z końcówką fleksyjną, np.: *ę-em, ą-om*,
- f) mylenia przedrostków z przyimkami, np.: *pode szły*; błędnego zapisywania przyimków z rzeczownikami i przysłówkami, np.: *wklasie, zachwilę, napewno*,
- g) niewłaściwego zapisu spółgłosek miękkich, np.: *rosinie* zamiast *rośnie, skosiny* zamiast *skośny*,
- h) błędnego stosowania lub niestosowania znaków interpunkcyjnych.